

LA RECOMPENSA DEL DESERT

LA RECOMPENSA DEL DESERT

FITXA TÈCNICA:

La recompensa del desert és un **conte popular àrab**.

Direcció: Antonio Lara

Guió: Ramón Sedano

Il·lustrador: Raul Casado

Locució: Xim Vidal

Direcció d'animació: Gabriel Garcia

Música: Tolo Prats

Producció: La Rulot

Emès per **TV Mallorca, setembre 2010**

Curt

Curt

Una versió del conte

Fa molt de temps hi havia un jove comerciant de Givah anomenat Kirzai, a qui els negocis el van obligar a viatjar un dia a Tchigan, a dos-cents quilòmetres de distància. Normalment hauria agafat el camí que seguia vora les muntanyes que el protegien del sol. Però en aquesta ocasió Kirzai tenia pressa. Era urgent que arribés a Tchigan, de manera que va decidir prendre el camí directe a través del desert de Sry Darya. El desert de Sry Darya és conegut per la intensitat del seu sol i molt pocs s'atreveixen a creuar-lo. Aquesta vegada, però, Kirzai va abeurar al seu camell, va omplir les alforges ple i va emprendre el viatge.

Quan ja havia fet un bon tros de camí, es va aixecar el vent del desert. Kirzai rondinava dins i va atiar el camell perquè anés més de pressa. Tot d'una es va aturar, estupefacte. A uns cent metres davant d'ell es va aixecar un remolí de vent gegantí. Kirzai no havia vist mai res semblant. El remolí anava acompanyat d'una estranya llum purpúria i fins el color de la sorra havia canviat. Kirzai va dubtar: ¿Havia de fer una volta per evitar l'estranya aparició o havia de tirar pel dret? Kirzai tenia molta pressa, sabia que no disposava de temps per anar pel camí més lent, de manera que ajup el cap, s'encorba sobre el camell i tira.

Per a la seva sorpresa, en el moment en què es fa ficar enmig de la tempesta, tot es va encalmar. El vent ja no era tan fort. Va estar content d'haver pres la decisió correcta. Però de sobte una mica més endavant, va veure un home que jeia estirat sobre la sorra al costat del seu camell aclofat. Kirzai va desmuntar immediatament per veure què passava. El cap de l'home estava embolicat en una xalina, però Kirzai va veure que era vell. L'home va obrir els ulls, va mirar Kirzai amb atenció durant un instant i després va parlar amb una veu ronca.

- Ets .... tu, Kirzai? Kirzai va riure i va sacsejar el cap.

- Què? No em diguis que saps qui sóc! ¿La meva fama s'ha estès fins al desert de Sry Darya? Però ancià, tu, qui ets? L'home no va dir res.

- De tota manera -continuà Kirzai-, tu no estàs bé. On vas?

- A Givah -va sospirar el vell-, però no tinc aigua.

Kirzai va veure que el jove reflexionava en silenci sobre la situació i va saber el que passava per la seva ment: ¿havia d'ajudar a Kirzai o continuar? Però Kirzai també sabia quina seria la decisió i va somriure en observar que el jove li oferia un glop d'aigua. Després, el jove li omplí la cantimplora buida, el va ajudar a muntar el seu camell i assenyalant lluny, va dir:

- Segueix tot recte per aquest camí i al cap de dues hores arribaràs a Givah.

El vell Kirzai va mirar una llarga estona el jove que alguna vegada havia estat ell mateix i li va fer un senyal d'agraïment. Hauria desitjat parlar amb ell de moltes coses, però només va aconseguir trobar aquestes paraules:

- Algun dia el desert et recompensarà.

I llavors va partir de pressa cap a Givah, on l'esperava el seu fill. Kirzai va arribar a ser un home savi, respectat per tothom. I quan explicava aquest conte estrany, tots els qui l'escoltaven se'l creien.

Abans de veure o explicar el conte

Pensar sobre el títol del conte.

- Què vol dir recompensa?
- De què anirà un conte on es parli de recompenses?
- Què és un desert?
- Saps alguna història sobre deserts?
- De què anirà un conte on hi ha deserts?

Una vegada explicat o vist el conte

Comprensió

Fer algunes preguntes que ajudin a veure si s'ha comprès el conte:

- . Per anar de Givah a Tchigan per on ha de passar?
- . Només hi ha un camí?
- . Per què agafa el camí del mig del desert?
- . Per què té pressa
- . Ja porta prou aigua?
- . Per què tanca els ulls i entra dins el remolí?
- . Què li passa quan és enmig de la tempesta?
- . Qui troba?
- . Pot ser veritat o un miratge?
- . Quan arriba no fa negocis, però està trist? Perquè ?
- . Al cap de 30 anys on és el comerciant?
- . Per què ha d'anar a Givah?
- . Amb què es troba?
- . En aquest cas, qui és "tu"?
- . Com acaba el conte?

HABILITATS EN DANSA

HABILITATS DE RECERCA

Observació visual

- . Com van vestits els personatges del conte?
- . Com són les ciutats que es veuen?
- . Com és el desert per on passa Kirzai?
- . Com són les cantimplores que porten?

Observació auditiva

Per tenir en compte: Tant si el passem per pantalla digital com si s'explica oralment, cal aconseguir les millors condicions acústiques perquè les nenes i els nens l'escoltin amb atenció. Mentre el van escoltant, podem preguntar:

- . Qui explica el conte?
- . A més de la veu del narrador hi ha algun altre so?
- . Escoltem alguna altra cosa que no sigui la veu? (música, sons ambientals, etc.)

Esbrinar

- . Com podem saber on passa la història?
- . Com podem saber si va passar de veritat o no?
- . Intentar esbrinar com deuen ser els remolins del desert.
- . Quina malaltia té el seu fill?

Endevinar

Podem aturar el visionat o l'explicació quan el nostre protagonista entra en el remolí i preguntar-nos què passarà: sortirà? El vent l'engolirà? Trobarà algú?

Recordeu que endevinar significa dir allò que efectivament passa en el conte, en canvi fer hipòtesis és més lliure: es poden dir coses que podrien passar.

Fer hipòtesis

En explicar el conte, cal fer algunes pauses dramàtiques, i preguntar a mitja explicació:

- . Si no donava aigua al vell que podia passar?
- . Una vegada ha donat l'aigua al vell, trobarà la ciutat?
- . Es quedarà sense aigua?
- . Arribarà a temps per fer negocis?
- . Estarà trist o content?

Buscar alternatives

Fer pensar en situacions alternatives a la que s'explica en el conte. Per exemple:

- Si no li volia donar aigua o no n'hagués tingut, què hagués pogut fer?
- De quantes maneres es pot ajudar la gent?

Imaginar /inventar

A cada conte ens podem preguntar:

- Podríem pensar en alguna altra manera d'acabar que ens agradi més? O que sigui més divertida?
- Com podria continuar el conte?

HABILITATS DE CONCEPTUALITZACIÓ

Usar vocabulari precís (del text)

Aclarir el vocabulari bàsic, aprendre nous mots com ara:

Frisava: estava impacient

Xalina: mocador llarg i ample per a abrigar-se el coll.

Atiar: abrindar, fer anar a pas més viu

De quines altres maneres podríem dir "cantimplora"?

De quines altres maneres podríem dir "recompensa"?

Semblances i diferències

- . Quina diferència hi ha entre una bufanda i una xalina
- . Quina diferència hi ha entre un cavall i un camell?
- . En que s'assemblen les ciutats que surten en el curt?

Comparar

- Què passa al primer viatge de Givah a Tchigan?
- Què passa de Tchigan a Givah al cap de 30 anys?
- Es poden comparar?

HABILITATS DE RAONAMENT

Causes i conseqüències

- Quina és la causa que li fa agafar el camí més curt cada vegada?
- Quina és la causa per la qual el jove dona aigua al vell?
- Quines conseqüències s'haurien donat si no ajudava al vell i li donava aigua?

Inferències

Diries que Kirzai té família?

Del conte es desprèn que Kirzai és un home decidit?

Del que ens explica el conte se'n segueix que hem de fer el bé?

Donar raons

El "per què" està inclòs en moltes activitats. Els contes són una font inesgotable per exercitar l'argumentació i valorar les argumentacions millors. Sempre que sigui possible intentar plantejar qüestions com ara:

- Per què agafa el camí curt?
- Diries que dubta en algun moment?
- Per què dóna aigua al vell?
- Creus que pensa que potser un dia li pot passar a ell?
- Diries que és generós?
- Per què arriba tard a la cita?
- Quan és vell, perquè creus que l'ajuda el jove?
- Com es deu sentir en arribar i poder veure el seu fill?
- T'agradaria a tu que algú et donés un cop de mà quan tens dificultats?

HABILITATS DE COMUNICACIÓ I FORMULACIÓ

Descriure i narrar

Explicar com són els personatges del conte

Explicar el conte de manera senzilla

Improvisar

- Com és anar en camell?
- Què passa quan ens trobem dins un remolí?
- Què fem quan trobem una persona que ha caigut?

Traducció a distints llenguatges

La mestra explica el conte mentre l'alumnat fa els gestos que suposen l'acció. Després es parla del llenguatge gestual i de si ajuda a la comprensió o no, si tot sol ja s'entén, etc.

. Es pot fer un teatrí, que es pot confeccionar usant una capsa de sabates o una capsa més gran.

. Es poden fabricar titelles amb paper, guants de goma, palets de gelat, etc. : llacet, bigoti, orelles, etc.

Resum

Fes un dibuix que per tu resumeixi el sentit del conte.

Com ja es veu, no cal seguir l'ordre de l'esquema ni fer totes les preguntes; es tracta de seguir la lògica de l'explicació i plantejar les preguntes que creiem més adients. Per exemple, posar un títol nou al conte no és una activitat que convingui fer immediatament després d'explicar el conte, serà cap al final, quan ens hàgim assegurat que he estat entès, que s'ha tractat l'acció, que s'han reconegut els personatges, etc.

TEMES QUE ES PODEN TRACTAR

REFRANY ÀRAB

En començar el conte apareixen aquests lletres:

Qui no comprèn una mirada tampoc no entendrà una explicació llarga.

- Quin sentit té abans de veure el conte i quin quan ja l'has vist?
- Hi estàs d'acord?
- Pots posar algun exemple actual que acompleixi el que anuncia el refrany?

GENEROSITAT

La generositat és un valor que esclata en aquella persona que ajuda i dona el que té als altres, sense esperar res per torna. Et comportes amb generositat quan ets amable amb els altres i comparteixes les seves coses. No es tracta només de coses materials, també es pot ser generós en afecte, sentiments, actituds. La generositat sovint va lligada a l'empatia. Quines d'aquestes situacions mostren una actitud generosa i quines no?. I justifica la teva resposta.

	Sí	No	?
Li he deixat diners, perquè sé que me'ls tornarà			
Li vaig donar un entrepà, perquè em semblava que li calia			
Vaig a veure la meva àvia a la residència sempre que puc, per fer-li companyia			
No li puc donar res més que temps, però ho faig de gust			
Em va doldre molt el que em va fer, però ja l'he perdonat			
Li he regalat el meu vestit nou, perquè a mi ja no em va bé			
Li he deixat la moto i a canvi em convida al cinema			
Com que no té ordinador, ens tornem per usar el meu			
Quan puc faig la compra de la veïna, que té dificultats per pujar l'escala			
Em sembla que em faré voluntari d'alguna associació sense ànim de lucre			

Qüestions sobre la generositat :

- Sabies que els neuròlegs diuen que ser generós fa feliç?, per això alguns diuen que ser generós en el fons és un acte d'egoisme. Si és així: Quina dosi d'egoisme hi ha en un acte de generositat o de solidaritat?
- Relació entre generositat i solidaritat?
- Relació entre ser generós i socórrer?

EMPATIA

Un pensament curós sovint pren la forma d'un pensament empàtic. Una manera de tenir cura dels altres és traspasar la nostra perspectiva, anar més enllà dels nostres sentiments i imaginar-nos una situació des de la perspectiva de l'altra persona. «Vist així, la importància del terme és principalment ètica. Una manera de cuidar els altres és sortir dels nostres sentiments i perspectiva i imaginar-nos els sentiments i la perspectiva de l'altra persona», diu Lipman. La imaginació moral fa possible una convivència ètica. Això no vol pas dir que l'actuació empàtica ens porti a acceptar el que fa l'altra persona. Jutjarem segons els nostres criteris, però posar-nos al lloc de l'altre ens aporta noves raons que ens ajudaran a fer un judici més consistent.

EXERCICI: EMPATIA

En les situacions següents, digues quins pensaments o sentiments té la persona corresponent. Es posa al lloc de l'altra?

1. Ahir et van renyar per que no havies portat els deures. Avui és en Patrici qui no ha portat els deures fets. Pots saber com es pot sentir?
2. La setmana passada vas caure de la bicicleta i et vas fer una bona ferida. La Sandra avui t'ha dit que ella havia caigut per l'escala de casa. Com et sembla que es deu sentir?
3. Al partit de diumenge vas fer tres gols al partit de futbol. N'estaves molt orgullosa. En Miquel avui ha fet 10 cistelles al bàsquet . Com et sembla que s'ha sentit?
4. Quan havies de fer la compra, et vas deixar el pa i la llet i et vas sentir molt malament. En Ricard t'explica que a ell també li passa de deixar-se coses. Com et sembla que se sent?
5. Aquest matí has arribat tard a l'escola. Ja és el segon dia aquesta setmana. I saps que és culpa teva i de ningú més. La mestra s'ha enfadat. Darrera teu ha arribat en Lluís i la mestra també s'ha mostrat disgustada. En Lluís ha entrat a l'aula. Com et sembla que s'ha sentit en Lluís?
6. Dimarts passat va ser et teu aniversari i la Paula no et va felicitar. Quan arriba el dia del seu, tu te'n descuides i t'ho ha fet saber. Com et sembla que se sentia?
7. La Neus va dir que t'esperaria per anar a veure l'estrena d'aquella pel·lícula que tu volies veure. Quan li has dit, se li ha escapat que ja hi havia anat amb una altra amiga. Com has rebut la notícia?
8. Trobes un conegut que t'explica que li han robat la bicicleta. Com creus que se sent?
9. Busca dos exemples. Un on puguis comprendre el sentiment i un altre on no puguis comprendre el seu sentiment o reacció.

Adaptació d'exercicis dels manuals *Recerca filosòfica* i *Ètica i convivència*.

4.2 PLA DE DIÀLEG: Sobre la necessitat d'ajuda

1. T'has trobat mai en una situació en què t'has sentit desvalgut?
2. Et sembla que les noies acostumen a estar més desvalgudes que els nois?
3. Hi ha situacions en què les noies estan més desvalgudes que els nois, i situacions en què els nois estan més desvalguts que les noies?

4. Et sembla que els joves acostumen a estar més desvalguts que els adults?
5. Hi ha situacions en què els joves estan més desvalguts que els adults, i situacions en què els adults estan més desvalguts que els joves?
6. Hi ha vegades en què els professors necessiten l'ajut dels alumnes?
7. Per què hi ha estudiants que troben que no està bé que altres estudiants ajudin els professors?
8. Per què hi ha estudiants que troben que no està bé demanar ajut a altres estudiants?
9. Si necessitessis ajut en alguna matèria determinada, i un alumne més gran d'un altre curs s'ofereís per ajudar-te, ho acceptaries?
10. Si necessitessis ajut en alguna matèria determinada, i un alumne més petit d'un altre curs –un alumne que fos molt bo en aquella matèria– s'ofereís per ajudar-te, ho acceptaries?
11. En general, penses que és millor que la gent faci les coses pel seu compte o que hi hagi ajut mutu?
12. Vols ser capaç de pensar pel teu compte o t'agradaria més que altra gent pensés per tu?
13. Quan els teus amics et parlen de les seves opinions, del que els ha passat o de com veuen el món, n'aprens alguna cosa?
14. Pots servir-te de les experiències de l'altra gent per aprendre a pensar pel teu compte?
15. Pot l'altra gent servir-se de les teves experiències per aprendre a pensar pel seu compte?

Lipman i altres, *Recerca Filosòfica*, Manual que acompanya *La descoberta de l'Àriscòtil Mas*.

El curtmetratge

- Quant temps passa aproximadament des de l'inici de l'acció fins a la darrera escena? Com ho sabem en el curt?
- Podries dir quin aspecte del curt t'ha cridat més l'atenció com ara: els personatges, els dibuixos, on passa, la música, o altres.

AVALUACIÓ

A tu què t'ha dit la pel·lícula?

Digues la teva opinió sobre el film, justificant la teva avaluació.

M'ha agradat perquè.....

M'ha fet por perquè.....

M'ha sorprès perquè.....

M'ha indignat perquè.....

M'ha emocionat perquè.....

M'ha alegrat perquè.....

M'ha molestat perquè.....

M'ha distret perquè.....

M'ha sobtat perquè.....

M'ha il·lusionat perquè.....

M'ha informat perquè.....

Què m'ha explicat que no sabia ?

PER SABER-NE MÉS

Altres versions que es troben a la xarxa:

[Castellà](#) (11:55)

[Castellà](#) (7:45)